

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Daniely Zemanové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní třída 16, Praha 1, ve věci ochrany proti nečinnosti správního orgánu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9. 9. 2013, č. j. 8 A 4/2013 – 30,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Předmět řízení

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížností napadá v záhlaví označené usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), jímž bylo řízení o žalobě zastaveno pro nezaplacení soudního poplatku.

Ze spisu městského soudu vyplývá, že stěžovatel podal dne 2. 1. 2013 žalobu na ochranu proti nečinnosti správního orgánu. Spolu s podanou žalobou však nezaplatil soudní poplatek, byl proto usnesením městského soudu ze dne 17. 1. 2013, č. j. 8 A 4/2013 – 5, vyzván k jeho zaplacení. Stěžovatel následně požádal městský soud o osvobození od soudních poplatků, které mu usnesením městského soudu ze dne 14. 2. 2013, č. j. 8 A 4/2013 – 11, nebylo přiznáno. Uvedené usnesení stěžovatel napadl kasační stížností, jež byla rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2013, č. j. 4 As 40/2013 – 17, jako nedůvodná zamítnuta. Po právní moci tohoto rozsudku městský soud opětovně usnesením ze dne 8. 8. 2013, č. j. 8 A 4/2013 – 26, vyzval stěžovatele k zaplacení soudního poplatku ve lhůtě 10 dnů a poučil jej o následcích nesplnění této výzvy. Toto usnesení bylo stěžovateli doručeno dne 19. 8. 2013. Dne 23. 8. 2013 stěžovatel požádal o prodloužení lhůty k zaplacení soudního poplatku o několik měsíců s odůvodněním, že nemá dostatek prostředků. Městský soud shledal tuto žádost jako zjevně účelovou. S ohledem na to, jak žalobce dlouhodobě líčí své majetkové poměry a na značné množství sporů, které stěžovatel vede (pouze u městského soudu se jednalo v té době o přibližně 120 nevyřízených žalob), bylo zřejmé, že by stěžovatel uvedenou částku na zaplacení soudního poplatku nemohl splnit ani v budoucnu.

Povinnost stěžovatele zaplatit poplatek vznikla již před osmi měsíci a měl tedy dostatek času pro jeho zaplacení.

Lhůta pro zaplacení soudního poplatku uplynula 29. 8. 2013. Vzhledem k tomu, že stěžovatel soudní poplatek v určené lhůtě nezaplatil, městský soud řízení o žalobě z tohoto důvodu napadeným usnesením zastavil.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

Stěžovatel napadl výše uvedené usnesení kasační stížností, v níž namítl nepřiměřenost lhůty k zaplacení soudního poplatku. Dále namítl, že městský soud, jak plyne i z jiných jeho rozhodnutí, nerozlišuje mezi poplatkem za úkon a poplatkem za návrh na zahájení řízení. Stěžovatel rovněž vyjádřil své přesvědčení, že mu městský soud bránil domáhat se soudní ochrany před nečinností žalovaného. Kasační stížností stěžovatel vyjádřil též nesouhlas se závěrem městského soudu o účelovosti žádosti stěžovatele o prodloužení lhůty k zaplacení soudního poplatku.

Žalovaný svého práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužil.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána osobou k tomu oprávněnou, je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Důvod kasační stížnosti odpovídá důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Zdejší soud přezkoumal napadené usnesení městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, zkoumal při tom, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud jen krátce zmiňuje, že netrval na zaplacení soudního poplatku a povinném zastoupení advokátem v řízení o kasační stížnosti. Trvání na těchto požadavcích by totiž značilo jen řetězení téhož problému, jelikož předmětem přezkumu je usnesení městského soudu o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku. K danému srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37, a ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77 (všechna zde citovaná rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud se neztotožnil s námitkou nepřiměřenosti lhůty k zaplacení soudního poplatku. V usnesení ze dne 8. 8. 2013, č. j. 8 A 4/2013 - 26, jímž městský soud vyzval stěžovatele k zaplacení soudního poplatku, byla stěžovateli určena lhůta deseti dnů k vyhovění výzvě. Stěžovatel tuto výzvu osobně převzal dne 19. 8. 2013. Určenou desetidenní lhůtu považuje Nejvyšší správní soud za zcela adekvátní okolnostem případu, který městský soud posuzoval.

Pro takové hodnocení je podstatné, že již v usnesení ze dne 17. 1. 2013, č. j. 8 A 4/2013 - 5, městský soud stěžovatele vyzval k zaplacení soudního poplatku za podanou žalobu. Uvedené usnesení bylo přitom stěžovateli doručeno dne 23. 1. 2013. Stěžovatel tak byl prokazatelně zpraven o nutnosti zaplatit soudní poplatek za žalobu téměř osm měsíců před vydáním další výzvy k zaplacení soudního poplatku. Na uvedeném nic nemění ani skutečnost, že proti usnesení, jímž stěžovateli nebylo přiznáno osvobození od soudních poplatků, byla podána kasační stížnost, o níž bylo u Nejvyššího správního soudu vedeno řízení pod sp. zn. 4 As 40/2013 - 17. Podání kasační stížnosti, jako mimořádného opravného prostředku, obecně nemá odkladný účinek a dané stěžovatelově kasační stížnosti nebyl takový účinek přiznán. Samotné podání kasační stížnosti proto nemělo přímý vliv na nepřiznání osvobození od soudních poplatků stěžovateli v řízení před městským soudem a ani na nutnost tento poplatek zaplatit. Navíc stěžovatelova kasační stížnost proti usnesení městského soudu o nepřiznání osvobození od soudních poplatků byla zamítnuta

pokračování

rozsudkem ze dne 26. 4. 2013, č. j. 4 As 40/2013 – 17, který nabyl právní moci dne 27. 5. 2013. Od právní moci zmíněného rozsudku zdejšího soudu do vydání výzvy k zaplacení soudního poplatku ze strany městského soudu tak uplynuly více než dva měsíce, po které si musel stěžovatel být stále vědom nutnosti soudní poplatek zaplatit a kdy navíc nemohl spoléhat na to, že usnesení městského soudu o nepřiznání osvobození může být zrušeno v řízení o kasační stížnosti.

Za stavu, kdy si stěžovatel po dobu několika měsíců musel být vědom nutnosti zaplatit soudní poplatek, na což se tak mohl i připravit, nelze již z tohoto důvodu desetidenní lhůtu k zaplacení soudního poplatku považovat za nepřiměřenou. Zde je navíc nutno zdůraznit, že soudní poplatek lze zaplatit i po uplynutí k tomu určené lhůty, pokud je poplatek zaplacen dříve, než nabylo právní moci usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku (srov. § 9 odst. 7 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů; dále jen „zákon o soudních poplatcích“).

Důvodná nebyla ani další stěžovatelova námitka, v níž uvedl, že městský soud nerozlišuje mezi poplatkem za úkon a poplatkem za návrh na zahájení řízení, k čemuž stěžovatel dodal, že „rozsudek“ nezahrnoval výrok o tom, že se stěžovateli ukládá povinnost zaplatit soudní poplatek. Zdejší soud konstatuje, že ust. § 4 zákona o soudních poplatcích rozlišuje 1) mezi poplatky za úkon, u nichž vzniká poplatková povinnost sepsáním podání do protokolu u soudu, a v ostatních případech podáním návrhu na provedení úkonu, a 2) mezi poplatky za řízení, kdy vzniká poplatková povinnost buď podáním žaloby či jiného návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání, kasační stížnosti, nebo tato povinnost vzniká jejím uložením ze strany soudu v případech dle § 4 odst. 1 písm. e) až i) zákona o soudních poplatcích. V nynější věci přitom nebylo třeba ze strany městského soudu výslovně zdůrazňovat, že soudní poplatek, u něž vznikla poplatková povinnost podáním žaloby, patří mezi soudní poplatky za řízení. Ani stěžovatel nijak blíže v kasační stížnosti neodůvodnil, proč by zdůraznění takové skutečnosti mělo význam z hlediska zákonnosti napadeného usnesení. Dále je nutno uvést, že vzhledem k tomu, že poplatková povinnost vznikla stěžovateli již ze zákona samotným podáním žaloby [§ 4 odst. 1 písm. a) zákona o soudních poplatcích], nebylo třeba o jejím uložení speciálně rozhodovat ve výroku rozhodnutí.

Stejně tak Nejvyšší správní soud nemohl přisvědčit námitce, že městský soud bránil stěžovateli domáhat se ochrany před nečinností žalovaného. Městský soud v souladu s procesními předpisy u stěžovatele trval na zaplacení soudního poplatku a poté, co stěžovatel tento poplatek nezaplatil, řízení bez věcného řešení stěžovatelových námitek zastavil. To však dle náhledu Nejvyššího správního soudu nelze považovat za znemožňování soudní ochrany. Soudní poplatek je právní institut, jehož úkolem není znemožnit přístup k soudu, ale jehož funkcí je mimo jiné vyloučit nadužívání práva obrátit se na soud v nepodstatných záležitostech či v případech zjevně neúspěšného uplatňování práva. To se děje skrze povinnost zaplatit předem stanovený soudní poplatek, což žalobce obecně nutí, aby při zvažování, zda zaplatí požadovaný poplatek, pro sebe předběžně posoudil význam věci, v níž hodlá podat žalobu, a posoudil si i její důvodnost. Podmínění věcného posouzení žaloby splněním poplatkové povinnosti není rozporné s právem na soudní ochranu mimo jiné s ohledem na možnost osvobození od soudních poplatků, kde soud důsledně zkoumá, zda by v konkrétním případě nebyl požadavek na zaplacení soudního poplatku nepřijatelnou překážkou pro přístup k soudu. U stěžovatele přitom bylo zkoumáno, zda by soudní poplatek představoval takovou překážku. Jak městský soud, tak i zdejší soud (viz rozsudek ze dne 26. 4. 2013, č. j. 4 As 40/2013 - 17), dospěl k závěru, že tomu tak není.

Stěžovatel rovněž namítal, že městský soud nesprávně dospěl k závěru o zneužívání procesních práv stěžovatelem. V tomto směru Nejvyšší správní soud připomíná, že opakovaně vyhodnotil okolnosti, za nichž stěžovatel uplatňuje u soudů svá práva, jako projev svévolného

a účelového uplatňování práva (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2012, č. j. 2 As 45/2012 – 11). Stěžovatel svá práva uplatňuje převážně zjevně šikanózním způsobem a nesoudí se veden snahou o meritorní řešení sporu, nýbrž pro samotné vedení sporu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 6. 2012, č. j. 2 As 82/2012 – 13).

V evidenci zdejšího soudu je v současnosti vedeno bezmála 800 spisů, v nichž žalobce vystupuje v pozici stěžovatele, resp. navrhovatele, a v nichž brojí převážně proti rozhodnutím městského soudu a Krajského soudu v Českých Budějovicích. Lze proto usuzovat, že tyto soudy jsou obdobně jako zdejší soud zahlceny desítkami až stovkami podání, stížností a žalob stěžovatele. Pouhá skutečnost, že stěžovatel vede na různých stupních správního soudnictví takové množství sporů, pochopitelně sama o sobě neznamená, že by jeho žádostem a podáním nemělo být vyhověno. Spory vedené stěžovatelem však vykazují znaky sériovosti a stereotypnosti, v jeho podáních se neustále vyskytují obdobné či zcela identické argumenty, se kterými se soudy již opakovaně vypořádaly.

Znaky zneužívání práva zdejší soud vymezil např. v rozsudku ze dne 10. 11. 2005, č. j. 1 Afs 107/2004 – 48, publikovaném pod č. 869/2006 Sb. NSS. Zneužitím práva se rozumí „*situace, kdy někdo vykoná své subjektivní právo k neodůvodněné újmě někoho jiného nebo společnosti; takovéto chování, jímž se dosahuje výsledku nedovoleného, je jenom zdanlivě dovolené*“. K zákazu zneužití práva se vyjádřil také rozšířený senát Nejvyššího správního soudu, podle něhož zákaz zneužití práva představuje pravidlo českého vnitrostátního práva, včetně práva veřejného, které vyplývá z povahy České republiky jako materiálního právního státu založeného na určitých vudčích hodnotách, ke kterým vedle úcty ke svobodě jednotlivce a ochraně lidské důstojnosti patří mimo jiné i úcta k harmonickému sociálnímu řádu tvořenému právem a odepření ochrany jednání, které práva vědomě a záměrně využívá v rozporu s jeho smyslem a účelem. Zákaz zneužití práva je v jistém smyslu ultima ratio, a proto musí být uplatňován nanejvýš restriktivně a za pečlivého poměření s jinými obdobně důležitými principy vlastního právního řádu, s nimiž se může střetnout (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2010, č. j. 1 As 70/2008 – 74, publikované pod č. 2099/2010 Sb. NSS).

Městský soud v napadeném usnesení rozvedl důvody, pro které nevyhověl stěžovatelově žádosti o prodloužení lhůty k zaplacení soudního poplatku. Městský soud uvedl, že jen před tímto soudem je vedeno přibližně 120 nevyřízených žalob stěžovatele. Z toho, jak v posuzované věci i v ostatních řízeních stěžovatel líčí své majetkové a sociální poměry, a z postupu stěžovatele v obdobných věcech je zřejmé, že by soudní poplatek nemohl uhradit ani ve lhůtě prodloužené. Stěžovatelova povinnost zaplatit soudní poplatek navíc vznikla před osmi měsíci. Po celou tuto dobu si tak musel stěžovatel být vědom své povinnosti soudní poplatek zaplatit a tato doba byla přiměřená k tomu, aby si stěžovatel prostředky k zaplacení soudního poplatku opatřil. Městský soud proto posoudil žádost stěžovatele o prodloužení lhůty k zaplacení soudního poplatku jako zjevně účelovou a žádosti nevyhověl. S tímto závěrem Nejvyšší správní soud s ohledem na již výše uvedené souhlasí.

III. Závěr a náklady řízení

Kasační námitky uplatněné stěžovatelem nebyly Nejvyšším správním soudem shledány důvodnými a ani z přezkumu dle § 109 odst. 4 s. ř. s., jenž Nejvyšší správní soud provádí vždy z úřední povinnosti, nevyplnul důvod, pro který by měl být napadený rozsudek krajského soudu zrušen. Kasační stížnost proto byla v souladu s ustanovením § 110 s. ř. s., větou poslední, zamítnuta.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud dle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů

pokračování

řízení nenáleží. Toto právo by náleželo žalovanému, protože však žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by mu vznikly a jež by překročily náklady jeho běžné administrativní činnosti, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. října 2013

Mgr. Daniela Zemanová
předsedkyně senátu